

**BEELDKWALITEITSPLAN OPENBARE RUIMTE
ZEEWOLDE**

GEMEENTE ZEEWOLDE

29 oktober 2012
076575060:C - Definitief
D03051.000825.0100

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Beeldkwaliteitsplan	3
1.2	Beeldkwaliteitsniveaus	3
2	Uitgangspunten.....	6
2.1	Voorafgaand Traject	6
2.2	Uitgangspunten.....	7
3	Ambitieniveau.....	8
3.1	Ambitie.....	8
3.2	Scenario's	8
3.3	Het gewenste scenario.....	12
3.4	Kosten onderhoud	13
4	Verankering en participatie	16
4.1	Verankering beeldkwaliteit	16
4.2	Participatie.....	16
5	Aandachtspunten en aanbevelingen	17
Bijlage 1	Nota van uitgangspunten.....	19
Bijlage 2	Schouwboek integrale beeldkwaliteit.....	20
Bijlage 3	Resultaten schouw	21
Bijlage 4	Resultaten enquête.....	22
Bijlage 5	Workshops en verslagen	23
Colofon.....		24

1 Inleiding

Voor u ligt het Beeldkwaliteitsplan Openbare Ruimte Zeewolde. Dit plan is de uitkomst van een proces dat in het voorjaar van 2012 is gestart. Dit beeldkwaliteitsplan heeft als doel het bepalen van de ambitie van de gemeente Zeewolde ten aanzien van het beheer van de openbare ruimte.

1.1 BEELDKWALITEITSPLAN

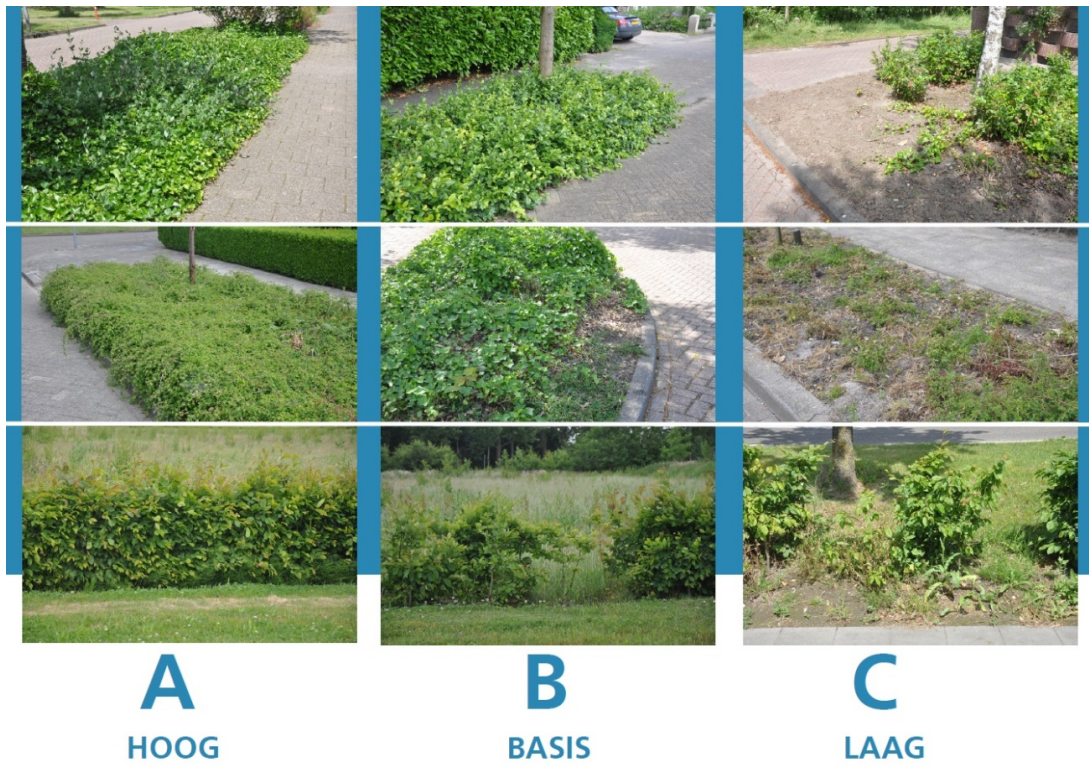
Dit beeldkwaliteitsplan is gebaseerd op de 'Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte', publicatie 288 van CROW, de systematiek van beeldkwaliteit. De publicatie van CROW geeft landelijke standaardnormen voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Deze normen bestaan uit meetbare criteria met duidelijke omschrijvingen en illustratieve beelden. Beeldkwaliteitsplannen worden gebruikt om ambities te bepalen en om deze ambities te concretiseren. Op basis van vijf beeldkwaliteitsniveaus kan de huidige situatie in kaart worden gebracht en een ambitieniveau worden aangemerkt. De vijf niveaus variëren van zeer goed (A+) tot slecht (D).

Beeldkwaliteitsplan Openbare Ruimte Zeewolde heeft als doel de gemeente in staat te stellen te sturen op resultaten in plaats van op activiteiten (budgetten en frequenties). Resultaatsturing biedt financiële flexibiliteit in de manier waarop resultaten bereikt kunnen worden. Hierdoor ontstaat er ruimte om integraal te werken en efficiencyvoordelen te bereiken. Daarnaast maakt het beeldkwaliteitsplan het mogelijk om beter belanghebbende binnen en buiten de organisatie te informeren over de doelstellingen en resultaten van de verschillende beheermaatregelen.

Het plan levert een beschrijving op van drie scenario's met een weergave van de gewenste beeldkwaliteitsniveaus. Hiervoor worden beelden gebruikt uit de gemeente Zeewolde. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de noodzakelijke vervolgstappen om het werken met de beeldsystematiek te verankeren in de organisatie.

1.2 BEELDKWALITEITSNIVEAUS

Om grip te krijgen op het zichtbare resultaat van het gekozen ambitieniveau met bijbehorende beeldkwaliteit zijn voor de onderdelen groen en wegen twee voorbeelden opgesteld met foto's van de openbare ruimte in Zeewolde zie: *Afbeelding 1 Schaalbalk kwaliteitsniveau groen* en *Afbeelding 2 Schaalbalk kwaliteitsniveau wegen*.

Afbeelding 1 Schaalbalk kwaliteitsniveau groen

Afbeelding 2 Schaalbalk kwaliteitsniveau wegen

Het kwaliteitsniveau is een aanduiding voor de gerealiseerde kwaliteit op een bepaalde plek binnen de openbare ruimte, waarbij zowel gekeken wordt naar de technische staat als de verzorgingsgraad. Het kwaliteitsniveau is de resultante van gebruiksdruk en onderhoudsinspanningen in een structurelement. Hierbij geldt dat bij een hoge gebruiksdruk over het algemeen meer onderhoudsinspanning nodig is om dezelfde kwaliteit te behouden. Er wordt binnen het CROW vijf kwaliteitsniveaus onderscheiden: zeer hoog (A+), hoog (A), basis (B), laag (C) en zeer laag (D). Alleen de kwaliteitsniveaus A, B en C worden gebruikt bij het bepalen van het ambitieniveau. Niveau D is bedoeld om te kunnen meten dat niveau C niet is gehaald. Dit niveau kan dus niet in een opdracht naar een aannemer als eis worden gesteld, omdat niveau D (of hoger) altijd wordt gehaald. Niveau A+ is vooral een opleveringskwaliteit, die moeilijk continu gewaarborgd kan worden.

2

Uitgangspunten

De uitgangspunten van dit plan vloeien voort uit een proces dat in het voorjaar van 2012 is gestart en betreft 4 fases, te weten:

- Fase 1: Analyse;
- Fase 2: Verkenning;
- Fase 3: Ambitiebepaling;
- Fase 4: Beeldkwaliteitsplan.

Onderstaand worden in het kort de doorlopen fases van het voorafgaande traject toegelicht. In de bijlagen zijn de eindproducten van deze genoemde fases bijgevoegd.

2.1 VOORAFGAAND TRAJECT

Fase 1: Analyse

De analyse betreft een inventarisatie van alle relevante basisgegevens om te komen tot een heldere basis en een eenduidig kader voor het vervolg van het opstellen van het beeldkwaliteitsplan.

Ge op de volgende aspecten:

- Relevante wettelijke kaders en landelijke normen die van invloed zijn op het beheer van de openbare ruimte zijn beschreven, zoals bijvoorbeeld: de Wegenwet, Wegenverkeerswet, Attractiebesluit, Nieuw Burgerlijk Wetboek, Wet Milieubeheer, Bouwstoffenbesluit, landelijke richtlijnen et cetera. De relevantie in het kader van beheer openbare ruimte van deze wetgeving wordt kort beschreven.
- Van alle vigerende beleids- en beheerplannen binnen de gemeente Zeewolde zijn relevante uitgangspunten verzameld. Bijbehorende beheerbudgetten zijn inzichtelijk gemaakt.
- Daarnaast is een uitwerking gegeven van de beeldkwaliteitssystematiek. Ambities, kwaliteitsniveaus en beeldmeetlatten worden hier nader toegelicht, evenals het nut en de praktische toepassing van communicatie in beelden.
- Tot slot is een beschrijving van de structurelementen (ook wel functiegebieden) met een bijbehorende begrenzingen kaart opgenomen.

Aan de hand van de analyse heeft ARCADIS verslag gedaan in de vorm van de nota van uitgangspunten. Deze nota heeft als vertrekpunt gediend voor het vervolg van het proces en heeft een basis gelegd onder het beeldkwaliteitsplan. De nota is terug te vinden in bijlage 1.

Fase 2: Verkenning

In deze fase vindt de feitelijke nulmeting plaats van de huidige toestand. Hierbij gaat het zowel om een professionele, objectieve meting buiten (de schouw) als meting van de beleving van de inwoners. Wat is het oordeel van de belanghebbenden over de openbare ruimte van de gemeente Zeewolde?

Aan de hand van een representatieve schouw op 25 locaties binnen de gemeente Zeewolde is door ARCADIS een rapport geschreven met hierin beschreven de huidige beeldkwaliteit van de openbare ruimte. De schouw is gehouden door zeven belangengroepen. Tijdens de schouw is er gebruik gemaakt van een zogenaamd schouwboek voor de bepaling van kwaliteitsniveaus, dit schouwboek is opgesteld aan de hand van de beeldmeetlatten van de CROW-publicatie 288 'Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte'. Het schouwboek en de resultaten van de schouw zijn achtereenvolgens terug te vinden in bijlage 2 en 3.

Naast de schouw is er een enquête gehouden onder circa 650 leden van het burgerpanel van de gemeente Zeewolde door bureau I&O research. De resultaten van de enquête zijn opgenomen in bijlage 4.

Fase 3: Ambitiebepaling

In de derde fase is een visie gevormd op het integrale beheer van de openbare ruimte. In twee workshops zijn keuzes gemaakt ten aanzien van beeldkwaliteit. Het zijn interactieve sessies, waar in groepen de discussie is gevoerd over de gewenste kwaliteit en de ambitie van de gemeente Zeewolde ten aanzien van beeldkwaliteit versus kosten. De verslagen van de workshops zijn te vinden in bijlage 5.

Fase 4: Beeldkwaliteitsplan

De producten uit de vorige fases maken de voortgang van het proces inzichtelijk. De stappen en werkzaamheden zijn verwerkt tot dit rapport, Beeldkwaliteitsplan Openbare Ruimte Zeewolde. Het plan omvat de beschrijving van drie scenario's met een weergave van de gewenste beeldkwaliteitsniveaus. Hiervoor zijn beelden uit de gemeente Zeewolde gebruikt. Daarnaast geven wij inzicht in de noodzakelijke vervolgstappen om het werken met de beeldsystematiek te verankeren in de organisatie. In een communicatieparagraaf laten wij zien hoe de burgerparticipatie in de toekomst geborgd blijft.

2.2 UITGANGSPUNTEN

De vier belangrijkste uitgangspunten zijn (in volgorde van belangrijkheid):

1. Voldoen aan de wet en de wettelijke zorgplicht;
2. In stand houden van de openbare ruimte; goed zorgen voor het aangelegde, met andere woorden geen kapitaalvernietiging;
3. Integraal beheer van de openbare ruimte; een gedeelde ambitie voor alle aspecten van de openbare ruimte binnen hetzelfde structurelement¹;
4. Het beheer moet aansluiten bij de gewenste beeldkwaliteit.

¹ De openbare ruimte is in verschillende functioneel vergelijkbare gebieden onder te verdelen. Deze gebieden worden structurelementen genoemd.

3

Ambitieniveau

Door het uitvoeren van een schouw en een enquête onder het burgerpanel is er een helder beeld ontstaan van de huidige kwaliteit van de openbare ruimte in de gemeente Zeewolde. Door de resultaten te koppelen aan de beschikbare budgetten voor beheer en onderhoud is er inzicht verkregen in de relatie tussen budget en beeldkwaliteit. De toe- of afname van kosten om een hoger, dan wel lager beeldkwaliteitsniveau te realiseren, kan nu worden berekend. Tijdens workshops met projectleden, gemeenteraad en jeugdraad is gekomen tot het wensscenario.

3.1 AMBITIE

Vanuit de verkenning is helder geworden wat de beeldkwaliteit van het beheer momenteel is. De ambities van de gemeente Zeewolde ten aanzien van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte beschrijft de gewenste situaties op basis van haar prioritering en beschikbare financiële middelen

Kern van de ambitie

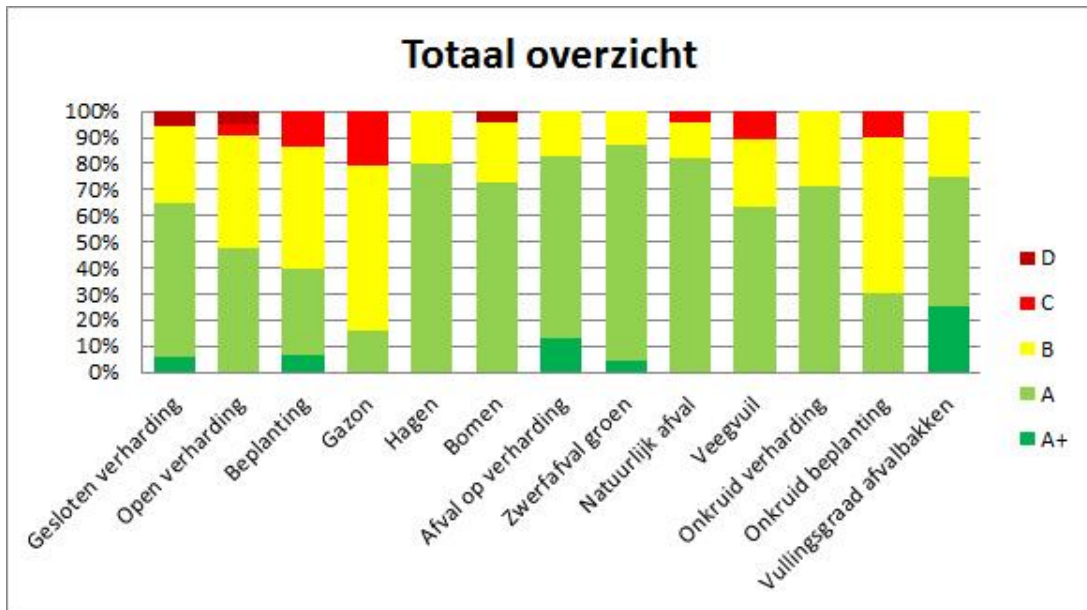
De openbare ruimte moet onderhouden worden om gezond en aantrekkelijk te blijven en een zo lang mogelijke levensduur te bereiken. De gemeente heeft een hoge ambitie waar het de beeldkwaliteit betreft. Zij vindt dat de openbare ruimte een goede bijdrage moet leveren aan de beleving, het gebruik van haar inwoners en een visitekaartje is voor bezoekers van de gemeente. De gemeente ziet voor zichzelf ook een voorbeeldfunctie naar de burger toe en wil met een goed onderhouden openbare ruimte de burger stimuleren en motiveren hetzelfde na te streven.

3.2 SCENARIO'S

De scenariokeuze is onderdeel van fase 3: 'Ambitiebepaling'. Tijdens interactieve sessies met de gemeenteraad en jeugdraad is de huidige gemeten kwaliteit uit de schouw gepresenteerd en is er uitgebreid gediscussieerd over de ambitie en het komen tot een gewenst scenario.

Huidige kwaliteit

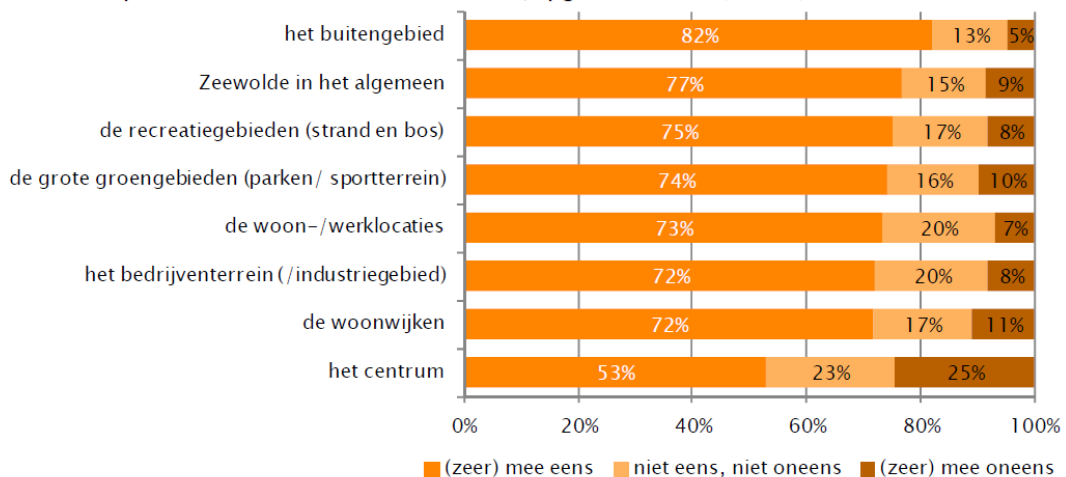
De gemeten beeldkwaliteit van de openbare ruimte in Zeewolde varieert van een zeer laag (D) tot en met een zeer hoog (A+) niveau. Het kwaliteitsniveau is over het algemeen basis (B) tot hoog (A). Bij gemiddeld slechts 6 procent van de metingen is C (laag) of lager gescoord. Bij ruim 93 procent van de metingen is B (basis) of hoger gescoord, waarbij ruim 64 procent A (hoog) of hoger is gescoord. Meegenomen moet worden dat de schouw heeft plaatsgevonden in het voorjaar. Er was nagenoeg geen onkruid aanwezig in de plantvakken en op de verharding.

Tabel 1 Totaal overzicht uit schouw

Naast de schouw is er een door het bureau I&O research een enquête gehouden onder circa 650 leden van het burgerpanel van de gemeente Zeewolde. De resultaten van de onderdelen schoon, heel en veilig scores positief binnen de verschillende structurelementen. Dit komt overeen met het beeld dat is ontstaan vanuit de schouw. In *Afbeelding 3 Peiling enquête burgerpanel* is een tabel met resultaten zichtbaar. Het burgerpanel heeft overwegend bevestigend gereageerd op de vraag of de openbare ruimte van Zeewolde schoon/opgeruimd is. Een gelijksoortige uitkomst is terug te zien bij de resultaten 'heel en veilig'.

Ik vind de openbare ruimte in Zeewolde schoon/opgeruimd in.... (n=651)*

* Bij het berekenen van de percentages is de categorie *weet niet/geen mening* buiten beschouwing gelaten.

Afbeelding 3 Peiling enquête burgerpanel (n=651 houdt in een enquête onder 651 deelnemers)

De gemeten beeldkwaliteit uit de schouw is gecombineerd met de beschikbare budgetten uit de eerder opgestelde 'Nota van uitgangspunten'. Op deze manier is inzicht verkregen in de kwaliteit die je kunt bereiken met het budget dat er op dit moment beschikbaar is. Door te schuiven met de kwaliteitsniveaus

binnen de verschillende structurelementen zijn de financiële consequenties van de ingreep zichtbaar in het benodigde beheerbudget.

Onderzoeken van scenario's

Om een keuze te kunnen maken welke ambitie de gemeente nastreeft bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte, is gebruik gemaakt van drie scenario's:

- Scenario 1 'Huidige kwaliteit': de huidige kwaliteitsniveaus van de verschillende structurelementen handhaven;
- Scenario 2 'Gewenste kwaliteit': per structurelement een bewuste keuze maken voor het gewenste kwaliteitsniveau;
- Scenario 3 'Minimale kwaliteit': voor alle structurelementen kiezen voor een lage kwaliteit (C)

In een interactief proces met projectgroep en raadsleden is vormgegeven aan scenario 2. Door dit wensscenario naast scenario 1, de huidige situatie, te leggen is duidelijk geworden wat de gewenste veranderingen voor de toekomst zijn. In de volgende twee alinea's worden de uitkomsten van de jeugdraad en gemeenteraad toegelicht.

Jeugdraad

De jeugdraadsleden is tijdens de workshop gevraagd welk ambitieniveau zij zouden kiezen voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. In een presentatie is uitgelegd wat openbare ruimte is, wat integraal beheer en welke verschillende functiegebieden of structurelementen er binnen Zeewolde zijn. In drie groepen hebben ze per structurelement een ambitieniveau (wensbeeld) gekozen. Dit leverde interessante discussies op, waarbij de kinderen letten op hoe zij zelf, maar ook hoe anderen, bijvoorbeeld toeristen, de openbare ruimte gebruiken en beleven. Een belangrijke maatstaf voor de kinderen is dat gebieden waar veel mensen komen, zoals het centrum en de woonwijken, een hoog kwaliteitsniveau moeten hebben. Gebieden waar minder mensen komen, zoals het industrieterrein mogen een basis of zelfs laag kwaliteitsniveau hebben. Hiermee kunnen we een directe parallel trekken met de workshop-uitkomsten van de gemeenteraad die hierna worden toegelicht.

De conclusie van de workshop is, gelet op het gemiddelde van de drie groepen, dat het centrum en de woongebieden van B naar A niveau zouden moeten. De structurelementen woon-/ werklocatie en groene wig/park worden beiden één niveau teruggezet, van niveau A naar niveau B. Het structurelement industriegebied gaat twee niveaus terug, van niveau A naar niveau C. In *Tabel 2 Overzicht resultaten jeugdraad* zijn de uitkomsten van de workshop naast de huidige kwaliteit, als gemeten in de schouw, gepresenteerd.

Structurelement	Huidig (uit schouw)	Gemiddeld	Groep 1	Groep 2	Groep 3
Centrum	B	A	B	A	A
Wonen	B	A	A	A	A
Woon- / werklocatie	A	B	B	B	A
Bedrijventerrein	B	B	B	C	B
Industriegebied	A	C	B	C	C
Recreatie / strand	A	A	A	A	B
Groene wig / park	A	B	B	B	B
Buitengebied	B	B	B	B	B
Gebiedsontsluitingweg	B	B	B	A	B

Tabel 2 Overzicht resultaten jeugdraad

Gemeenteraad

Met de commissieleden is tijdens de workshop een kwaliteitsdiscussie gevoerd met betrekking tot het beheer van de openbare ruimte. Doel van de avond was een beeld te krijgen van de gewenste ambitieniveaus voor het integrale beheer, dat wil zeggen: alle aspecten van de openbare ruimte samen. In een presentatie is de gehanteerde beeldsystematiek uitgelegd en welke verschillende functiegebieden of structurelementen er binnen Zeewolde worden onderscheiden.

In twee groepen is gewerkt aan de ambitiekeuze. Opvallend is dat beide groepen tot dezelfde scores zijn gekomen.

De conclusie van de workshop is dat het centrum en de woongebieden van B naar A niveau zouden moeten. De structurelementen industriegebied en groene wig kunnen van niveau A naar niveau B. Een C niveau vinden de raadsleden nergens acceptabel.

In *Tabel 3 Overzicht resultaten gemeenteraad*, zijn de uitkomsten van de workshop naast de huidige kwaliteit, als gemeten in de schouw, gepresenteerd.

Structuurelement	Huidig (uit schouw)	Groep 1 en Groep 2
Centrum	B	A
Wonen	B	A
Woon- / werklocatie	A	A
Bedrijventerrein	B	B
Industriegebied	A	B
Recreatie / strand	A	A
Groene wig / park	A	B
Buitengebied	B	B
Gebiedsontsluitingweg	B	B

Tabel 3 Overzicht resultaten gemeenteraad

3.3 HET GEWENSTE SCENARIO

De gewenste kwaliteit is bepaald in het wensscenario. Zie scenario 2 'Gewenste kwaliteit' in *Tabel 4 Scenario's*. Deze wijkt op een aantal punten af van de huidige situatie die is te zien in scenario 1.

Structuurelement	Scenario 1 – Huidige kwaliteit	Scenario 2 – gewenste kwaliteit	Scenario 3 – lage kwaliteit
Centrum	B	A	C
Wonen	B	A	C
Woon- / werklocatie	A	A	C
Bedrijventerrein	B	B	C
Industriegebied	A	B	C
Recreatie / strand	A	A	C
Groene wig / park	A	B	C
Buitengebied	B	B	C
Gebiedsontsluitingweg	B	B	C

Tabel 4 Scenario's

In vergelijking met de huidige situatie betekent het gekozen scenario het volgende:

In het centrum en de woongebieden gaat het kwaliteitsniveau van niveau B naar A niveau. Juist de locaties waar mensen lang en/of veelvuldig verblijven verdienen een hoge kwaliteit. De structuurelementen industriegebied en groene wig kunnen van niveau A naar niveau B. In deze gebieden is een basisniveau voldoende voor een acceptabel beeld, een hoge kwaliteit in de vorm van niveau A is hier niet nodig. Gebiedsontsluitingswegen, buitengebied en bedrijventerreinen blijven op B niveau, woon-werkgebieden op A niveau. Recreatiegebieden en strand zijn belangrijk voor de inwoners van Zeewolde en ook voor toeristen die van buitenaf de gemeente bezoeken. Ook hier wordt vastgehouden aan het A niveau. Een C niveau is nergens acceptabel in Zeewolde en komt niet voor in het wensscenario.

In het wensscenario komen alleen de kwaliteitsniveaus A en B voor. Onderstaand in beeld en tekst een toelichting op de gekozen kwaliteiten.

A (HOOG)

Afbeelding 4 Kwaliteitsniveau A verbeeld

Kwaliteitsniveau A: mooi en comfortabel. Voor de staat van wegen betekent dit dat de verkeersveiligheid niet in het geding is en er is een hoge mate van comfort voor de gebruiker. De verharding verkeerd in

goede staat, enige vorm van schade is zichtbaar. Voor de technische staat van het groen betekent dit dat er geen sprake is van fysieke hinder en dat het aanzien goed is. We spreken van extra verzorgd groen. De wegen en het groen zijn schoon en verzorgd.

Afbeelding 5 Kwaliteitsniveau B verbeeld

Kwaliteitsniveau B: functioneel. Voor de staat van wegen betekent dit dat de verkeersveiligheid niet in het geding is en er is nauwelijks sprake van discomfort voor de gebruiker. De verharding verkeerd in redelijke staat, schadebeelden zijn in beperkte mate zichtbaar. Voor de technische staat van het groen betekent dit dat er geen sprake is van fysieke hinder en dat het aanzien redelijk is. We spreken van verzorgd groen. De wegen en het groen zijn schoon.

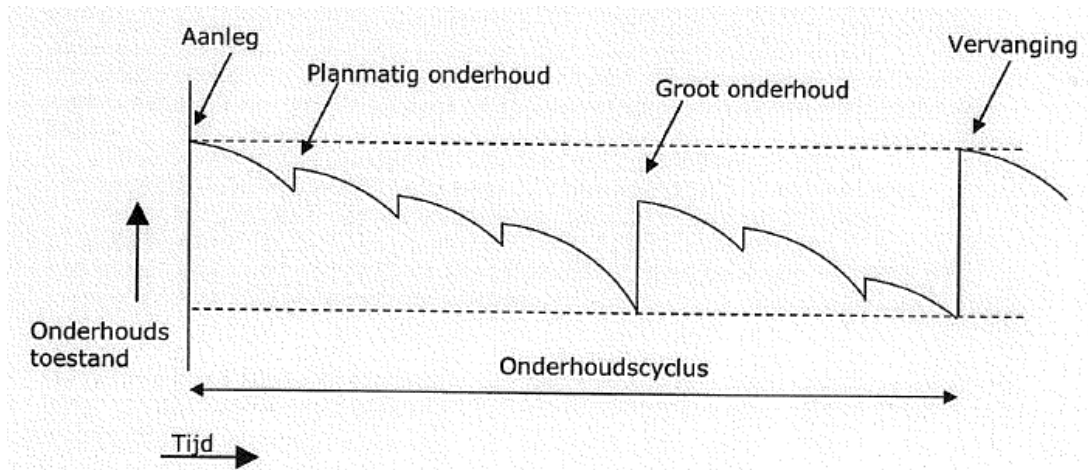
3.4 KOSTEN ONDERHOUD

Onderhoudsbudget

Aangezien de arealen openbare ruimte per structurelement verschillen, leiden de gewenste veranderingen tevens tot een verandering van benodigde budgetten. Een globale doorrekening laat zien dat de keuze voor scenario 2 'Gewenste kwaliteit' zal leiden tot een toename van beheerkosten met ca. 40.000 euro per jaar ten opzichte van het huidige budget. Zie: *Afbeelding 7 Rekenmodel beeldkwaliteit en scenario*.

Meegenomen moet worden dat de schouw heeft plaatsgevonden in het voorjaar, buiten het groeiseizoen. Er was nagenoeg geen onkruid aanwezig in de plantvakken en op de verharding. Ook het gras groeide nog langzaam. Een schouw betreft altijd een momentopname, in de periode mei/juni had de schouw wellicht een iets minder positieve uitkomst gegeven. Dat betekent ook dat de financiële doorrekening, om jaarrond het gewenste kwaliteitsniveau te halen, hoger uit kan vallen.

In het kader van dit rapport zijn budgetten voor vervanging niet meegenomen. In de toekomst zorgt vervanging voor een significante kostenverzwaring, dit valt echter buiten het reguliere beheer. Onder vervanging vallen de herstelwerkzaamheden die de onderhoudstoestand van structurelementen grootschalig en duurzaam verbeteren tot het compleet nieuw plaatsen van een element bij het bereiken van de technische levensduur. Zie: *Afbeelding 6 Onderhoudscyclus*.

Afbeelding 6 Onderhoudscyclus

Scenario 1: In scenario 1 zijn de huidige kosten voor het onderhoud van de openbare ruimte opgenomen. Op dit moment is er een bedrag van 2.170.000,- euro beschikbaar. Met dit bedrag is de huidige kwaliteit, als gemeten in de schouw, gerealiseerd.

Scenario 2: Dit is het gewenste scenario. In totaliteit komen de kosten 40.000,- euro hoger uit dan in het huidige scenario. Het bedrag komt hiermee uit op 2.210.000,- euro. Dit is voornamelijk terug te herleiden naar een gewenste kwaliteitsverhoging van de gebieden 'Centrum' en 'Wonen'. De verhoging van het totaal benodigde budget blijft relatief beperkt doordat de gebieden 'Industrie' en 'Groene wig/park' beiden een niveau in kwaliteit en dus ook in benodigd budget dalen.

Scenario 3: Hier betreft het de minimale kwaliteit. Alle gebieden/structurelementen zijn op niveau C gezet. Het bedrag komt hiermee uit op 1.785.000,- euro. Wanneer je kiest voor niveau D ben je bezig met kapitaalvernietiging door achterstallig onderhoud, een ongewenste situatie. Het verschil met scenario 1 'Huidige kwaliteit' bedraagt 385.000,- euro, met scenario 2 'Gewenste kwaliteit' is het verschil 425.000,- euro.

	Centrum	Wonen	Woon-/Werklocatie	Bedrijventerrein	Industriegebied	Recreatie/strand	Groene wig/park	Gebieds- ontsluitingsweg BIBEKO	Buitengebied	Totaal
Technisch en Verzorgend										
Scenario	1 Huidige kwaliteit									
Wegen en Groen	B € 45.000	B € 590.000	A € 60.000	B € 95.000	A € 145.000	A € 60.000	A € 330.000	B € 205.000	B € 640.000	€ 2.170.000
Scenario	2 Gewenste kwaliteit									
Wegen en Groen	A € 55.000	A € 680.000	A € 60.000	B € 95.000	B € 125.000	A € 60.000	B € 290.000	B € 205.000	B € 640.000	€ 2.210.000
Scenario	3 Lage kwaliteit									
Wegen en Groen	C € 40.000	C € 500.000	C € 45.000	C € 85.000	C € 105.000	C € 45.000	C € 245.000	C € 175.000	C € 545.000	€ 1.785.000

Afbeelding 7 Rekenmodel beeldkwaliteit en scenario

4

Verankering en participatie

4.1 VERANKERING BEELDKWALITEIT

Dit beeldkwaliteitsplan dient als hulpmiddel in het proces van bestuurlijke besluitvorming waarbij keuzes worden gemaakt omtrent de beeldkwaliteit van wegen en groen. Na de bestuurlijke besluitvorming van de kwaliteitsambitie moeten deze ook in de praktijk gerealiseerd worden. Binnen het implementatieproces bestaan de volgende vervolgstappen om de beelddsystematiek te verankeren in de organisatie:

- Er zal een concreet stappenplan opgesteld moet worden, waarin gedetailleerd wordt aangegeven in welk tempo het vastgestelde kwaliteitsniveau dient te worden gerealiseerd.
- De uitkomsten van de ambitiebepaling en het gekozen scenario in navolging hiervan, zal zijn vertaling moeten krijgen in de beheerplannen. In deze stap wordt ook gekeken naar het aanbrengen van nuances binnen de gestelde beeldkwaliteit. Er kan bijvoorbeeld voor gekozen worden om in woonwijken die op ambitieniveau A zitten, de speeltoestellen te onderhouden op niveau B.
De gewenste beeldkwaliteit wordt verwoord in de onderhoudsplannen wegen en groen waarbij een vertaling plaatsvindt van de gestelde beeldkwaliteit naar concrete prestatie eisen, zijnde schaalbalken in publicatie 288 van CROW. Aan de hand van deze prestatie eisen kan vervolgens de kwaliteit van de openbare ruimte getoetst en gemonitord worden. De hoofdlijnen die worden bepaald in de beheerplannen moeten worden dus vertaald in meer concrete uitvoeringsbestekken. Op deze manier ontstaat de koppeling tussen het gekozen niveau vanuit het wensscenario en de vertaling hiervan op elementniveau.
- De beeldkwaliteit (het ambitieniveau) dient periodiek gemeten te worden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een schouwboekje welke beeldmeetlatten bevat van de gehanteerde kwaliteitsaspecten. Door middel van het schouwboekje is het mogelijk om te meten of er wordt voldaan aan de gestelde kwaliteit.

4.2 PARTICIPATIE

Om in de toekomst de burgerparticipatie op niveau te houden is terugkerend schouwen met belangengroepen wenselijk. Ons advies is om het jaar de beeldkwaliteit te meten. Om de betrokkenheid met de burgers te vergroten kan hierbij worden gekozen om de metingen uit te laten voeren door leden van de diverse belangengroepen in de gemeente. Op deze manier blijven burgers betrokken en creëer je draagvlak voor het gekozen beleid en de uitvoering hiervan. Daarnaast weten gebruikers van de openbare ruimte als geen ander waar de eventuele pijnpunten zitten. Dit helpt bij de toetsing van het beheer en onderhoud enerzijds en een eventuele herziening van het gevoerde beleid anderzijds. De uitkomst van deze metingen worden vervolgens verwoord in een jaarlijkse rapportage. Deze rapportage wordt enerzijds gebruikt ter verantwoording richting de raad en het college. Anderzijds wordt deze rapportage gebruikt om te kunnen bijsturen in het beheerproces.

5

Aandachtspunten en aanbevelingen

Tijdens het opstellen van dit beeldkwaliteitsplan zijn zaken ter sprake gekomen die hebben geleid tot enkele aandachtspunten en aanbevelingen. Deze kunnen wellicht in de toekomst kansen bieden voor verdere aanscherping van de gewenste toestand van de openbare ruimte in de gemeente.

Integraal beheer = integrale ambitie?

Het college streeft naar een integraal beheer van de openbare ruimte, dit houdt in dat binnen een bepaald gebied/structurelement alle onderdelen op één niveau beheerd worden. Nu is er nog een scheiding tussen wegen, groen en reiniging maar dit moet integraal opgepakt gaan worden: de ambitie is bepaald per structurelement, dit betekent dat alle onderdelen binnen dit element op hetzelfde niveau beheerd moeten worden.

Tijdens het proces om te komen tot voorliggend beeldkwaliteitsplan is meerdere keren de vraag gesteld of je het beheer van het betreffende structurelement wel integraal moet willen benaderen, dus bijvoorbeeld eenzelfde ambitie voor verharding en groen. Zo zouden bijvoorbeeld wegen losgekoppeld kunnen worden van het groen, waarbij voor de weg zelf (de verharding) een hogere ambitie kan worden nagestreefd (B niveau) dan voor de berm (C niveau). Eenzelfde geldt voor de speeltoestellen. In het 'Beheerplan spelen! 2012-2016', welke recent is vastgesteld, is het onderhoudsniveau van de speeltoestellen op niveau B gezet, dit terwijl de speeltoestellen veelal staan in woonwijken met een A-niveau.

Advies is om in de ambitiefase vast te houden aan het één integraal kwaliteitsniveau.

Inrichting versus beheer

Er is in dit proces gekeken naar de beheerkosten van de huidige inrichting van de openbare ruimte. Een andere inrichting kan met eenzelfde kwaliteitsniveau tot lagere kosten leiden. Een goed voorbeeld vormen de wegbermen. Een inrichting van bermen met gazon vraagt bij een hoog ambitieniveau een intensief maaionderhoud. Een inrichting met bijvoorbeeld een extensieve, kruidenrijke berm vraagt bij hetzelfde ambitieniveau minder onderhoud. Op soortgelijke wijze zijn er meer kansen in de openbare ruimte te benoemen waarbij met een doordachte inrichting kosten efficiënte maatregelen in het beheer te realiseren zijn.

Van ontwikkel- naar beheergemeente

Zeewolde is nog relatief jong; een ontwikkelgemeente. Wegen en beplanting zijn nog niet afgeschreven. Tot nu toe is het relatief eenvoudig geweest de openbare ruimte te onderhouden. Er is, met name binnen civiel, nog weinig groot onderhoud geweest. Het omslagpunt van ontwikkel- naar beheergemeente zal echter snel komen of is feitelijk nu al begonnen. Dit betekent dat de gemeente de komende jaren meer zal moeten gaan investeren in vervanging van de openbare ruimte dan de afgelopen periode. De visie ten aanzien van beeldkwaliteit helpt bij het maken van keuzen hierin.

In het kader van dit rapport zijn, zoals eerder genoemd, budgetten voor groot onderhoud/vervanging niet meegenomen.

Lopende bestekken

De onderhoudsbestekken van de buitenruimte zijn in het voorjaar van 2012 aanbesteed. Hierin is een groot deel van het beeld en de kwaliteit van de buitenruimte vastgelegd. Deze bestekken lopen tot 1 april 2015. Pas daarna kunnen de bestekken passend worden gemaakt aan het beeldkwaliteitsplan. Tot die tijd kan op regiebasis worden bijgestuurd om voor het aflopen van de contracten het gewenste beeld te bereiken. Dat kan bijvoorbeeld door geschoffeld onkruid af te voeren, verharding vaker te maaien en eerder te herstraten rondom bomen waar wortelopdruk plaatsvindt.

Bijlage 1

Nota van uitgangspunten

Bijlage 2

Schouwboek integrale beeldkwaliteit

Bijlage 3

Resultaten schouw

Bijlage 4

Resultaten enquête

Bijlage 5

Workshops en verslagen

Colofon

BEELDKWALITEITSPLAN OPENBARE RUIMTE ZEEWOLDE

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Zeewolde

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

N.C.A. Peters

M.M. Nederbragt

GECONTROLEERD DOOR:

H.R. Arentsen

VRIJGEGEVEN DOOR:

H.R. Arentsen

29 oktober 2012

076575060:C

ARCADIS NEDERLAND BV

Utopialaan 40-48

Postbus 1018

5200 BA 's-Hertogenbosch

Tel 073 6809 211

Fax 073 6144 606

www.arcadis.nl

Handelsregister 9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden veelevoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.